ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 23ης Οκτωβρίου 2002 *

Στην υπόθεση Τ-388/00,

Institut für Lernsysteme GmbH, με έδρα το Αμβούργο (Γερμανία), εκπροσωπούμενη από τους δικηγόρους J. Schneider και A. Buddee, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

κατά

Γραφείου εναρμονίσεως στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς (σήματα, σχέδια και υποδείγματα) (ΓΕΕΑ), εκπροσωπούμενου από τους A. von Mühlendahl, A. di Carlo και O. Waelbroeck,

καθού,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

έτερος διάδικος κατά τη διαδικασία ενώπιον του τμήματος προσφυγών του Γραφείου εναρμονίσεως στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς (σήματα, σχέδια, υποδείγματα) ήταν η

ELS Educational Services, Inc., με έδρα το Culver City, Καλιφόρνια (Ηνωμένες Πολιτείες),

που έχει ως αντικείμενο προσφυγή κατά της αποφάσεως του τρίτου τμήματος προσφυγών του Γραφείου εναρμονίσεως στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς (σήματα, σχέδια και υποδείγματα), της 18ης Οκτωβρίου 2000 (υπόθεση R 074/2000-3),

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους M. Βηλαρά, Πρόεδρο, V. Tiili και P. Mengozzi, δικαστές,

γραμματέας: D. Christensen, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την αίτηση που κατατέθηκε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 30 Δεκεμβρίου 2000,

έχοντας υπόψη το υπόμνημα αντικρούσεως του Γραφείου εναρμονίσεως στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς (σήματα, σχέδια, υποδείγματα) που κατατέθηκε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 15 Μαΐου 2001,

κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 27ης Φεβρουαρίου 2002,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Νομικό πλαίσιο

1 Το άρθρο 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', και παράγραφος 2, στοιχείο α', περίπτωση ii, του κανονισμού (ΕΚ) 40/94 του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1993, για το κοινοτικό σήμα (ΕΕ 1994, L 11, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε, προβλέπει τα εξής:

«1. Κατόπιν ανακοπής του δικαιούχου προγενεστέρου σήματος, το αιτούμενο σήμα δεν γίνεται δεκτό για καταχώριση:

[...]

β) εάν, λόγω του ταυτοσήμου του ή της ομοιότητας με το προγενέστερο σήμα και του ταυτοσήμου ή της ομοιότητας των προϊόντων ή υπηρεσιών που προσδιορίζουν τα δύο σήματα, υπάρχει κίνδυνος σύγχυσης του κοινού της εδαφικής περιοχής στην οποία απολαύει προστασίας το προγενέστερο σήμα. Ο κίνδυνος σύγχυσης περιλαμβάνει και τον κίνδυνο συσχέτισης με το προγενέστερο σήμα.

2. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1, ως "προγενέστερα σήματα" νοούνται:

α) τα σήματα τα οποία έχουν κατατεθεί πριν από την ημερομηνία αίτησης κοινοτικού σήματος, αφού ληφθεί υπόψη, ενδεχομένως, το προβαλλόμενο δικαίωμα προτεραιότητας, για τα σήματα αυτά και τα οποία ανήκουν στις ακόλουθες κατηγορίες:

[...]

ii) σήματα καταχωρισμένα σε κράτος μέλος ή, όσον αφορά το Βέλγιο, το Λουξεμβούργο και τις Κάτω Χώρες, στο Γραφείο σημάτων της Μπενελούξ·

[...]».

2 Το άρθρο 42, παράγραφος 1, στοιχείο α', και παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94 προβλέπει:

«1. Κατά της καταχώρισης του σήματος μπορεί να ασκηθεί ανακοπή, εντός προθεσμίας τριών μηνών από τη δημοσίευση της αίτησης κοινοτικού σήματος, για τον λόγο ότι το σήμα δεν θα πρέπει να γίνει δεκτό προς καταχώριση δυνάμει του άρθρου 8:

α) στις περιπτώσεις του άρθρου 8, παράγραφοι 1 και 5, από τους δικαιούχους των προγενέστερων σημάτων στα οποία αναφέρεται το άρθρο 8, παράγραφος 2, καθώς και από τους κατόχους αδειών χρήσης εφόσον είναι εξουσιοδοτημένοι προς τούτο από τους δικαιούχους των σημάτων αυτών·

[...].

3. Η ανακοπή πρέπει να ασκείται γραπτώς και να είναι αιτιολογημένη. Θεωρείται ασκηθείσα μόνο μετά την καταβολή του τέλους ανακοπής. Εντός προθεσμίας που τάσσει το Γραφείο και σε επίρρωση του αιτήματός του, ο ανακόπτων δύναται να επικαλεστεί πραγματικά περιστατικά, να προσκομίσει αποδείξεις και να διατυπώσει παρατηρήσεις.»

3 Το άρθρο 43, παράγραφοι 1, 2, 3 και 5, του κανονισμού 40/94 προβλέπει τα εξής:

«1. Κατά την εξέταση της ανακοπής, το Γραφείο καλεί τους διαδίκους να υποβάλουν παρατηρήσεις, κάθε φορά που τούτο κρίνεται αναγκαίο και εντός προθεσμίας που το ίδιο τους ορίζει, σχετικά με γνωστοποιήσεις που προέρχονται είτε από τους λοιπούς διαδίκους είτε από το ίδιο.

2. Μετά από αίτηση του καταθέτη, ο ανακόπτων δικαιούχος προγενεστέρου κοινοτικού σήματος οφείλει να αποδείξει ότι, κατά τη διάρκεια των πέντε ετών που προηγήθηκαν της δημοσίευσης της αίτησης κοινοτικού σήματος, είχε γίνει ουσιαστική χρήση του προγενεστέρου κοινοτικού σήματος στην Κοινότητα για τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τα οποία καταχωρίστηκε και επί των οποίων βασίζεται η ανακοπή του ή ότι υπάρχει εύλογη αιτία για τη μη χρήση, εφόσον, κατά την ημερομηνία αυτή, το προγενέστερο σήμα ήταν από πενταετίας τουλάχιστον καταχωρισμένο. Αν δεν αποδειχθούν τα ανωτέρω, η ανακοπή απορρίπτεται. Αν το προγενέστερο κοινοτικό σήμα χρησιμοποιήθηκε για μέρος μόνο των προϊόντων ή υπηρεσιών για τα οποία καταχωρίστηκε, τότε, για τους σκοπούς της εξέτασης της ανακοπής, θεωρείται καταχωρισμένο μόνο για το μέρος αυτό των προϊόντων ή υπηρεσιών.

3. Η παράγραφος 2 εφαρμόζεται στα προγενέστερα εθνικά σήματα στα οποία αναφέρεται το άρθρο 8, παράγραφος 2, στοιχείο α', υπό τον όρο ότι η χρήση στην Κοινότητα αντικαθίσταται από τη χρήση στο κράτος μέλος στο οποίο προστατεύεται το προγενέστερο εθνικό σήμα.

[...]

5. Αν, από την εξέταση της ανακοπής, προκύψει ότι η καταχώριση του σήματος αποκλείεται για το σύνολο ή για μέρος μόνο των προϊόντων ή υπηρεσιών για τις οποίες αιτείται το κοινοτικό σήμα, η αίτηση απορρίπτεται για τα συγκεκριμένα προϊόντα ή τις υπηρεσίες. Στην αντίθετη περίπτωση, απορρίπτεται η ανακοπή.»

4 Ο κανόνας 22, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 2868/95 της Επιτροπής, της 13ης Δεκεμβρίου 1995, περί της εφαρμογής του κανονισμού 40/94 (ΕΕ 1995, L 303, σ. 1), προβλέπει:

«1. Αν ο ανακόπτων υποχρεούται, σύμφωνα με το άρθρο 43, παράγραφοι 2 ή 3, του κανονισμού, να αποδείξει ότι έγινε χρήση του σήματος ή ότι συντρέχουν βάσιμοι λόγοι για τη μη χρήση, το Γραφείο τον καλεί να προσκομίσει, μέσα σε προθεσμία που του τάσσει, τα απαιτούμενα αποδεικτικά στοιχεία. Αν ο ανακόπτων δεν προσκομίσει αυτά τα αποδεικτικά στοιχεία εμπρόθεσμα, το Γραφείο απορρίπτει την ανακοπή.»

Ιστορικό της διαφοράς

5 Την 1η Απριλίου 1996, η ELS Educational Services, Inc. (στο εξής: αιτούσα), υπέβαλε αίτηση κοινοτικού σήματος στο Γραφείο εναρμονίσεως στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς (σήματα, σχέδια και υποδείγματα) (ΓΕΕΑ), δυνάμει του κανονισμού 40/94.

6 Το σήμα του οποίου η καταχώριση ζητήθηκε είναι τα αρχικά «ELS» (στο εξής: αιτούμενο σήμα).

7 Τα προϊόντα και οι υπηρεσίες για τις οποίες ζητήθηκε η καταχώριση υπάγονται στις κλάσεις 16, 35 και 41 υπό την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας σχετικά με την ταξινόμηση προϊόντων και υπηρεσιών όσον αφορά την καταχώριση σημάτων, της 15ης Ιουνίου 1957, όπως αναθεωρήθηκε και τροποποιήθηκε, και αντιστοιχούν, όσον αφορά καθεμία από τις κλάσεις αυτές, στην ακόλουθη περιγραφή:

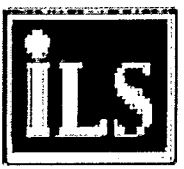
— κλάση 16: «Εκπαιδευτικά εγχειρίδια και προϊόντα του τυπογραφείου, δηλαδή βιβλία ασκήσεων για φοιτητές, κατάλογοι, διδακτικά εγχειρίδια, έντυπο διδακτικό υλικό και σχέδια και βιβλία για φοιτητές επιθυμούντες να μελετήσουν τα αγγλικά ως ξένη γλώσσα»·

— κλάση 35: «Τεχνική βοήθεια σχετικά με την εγκατάσταση και/ή τη λειτουργία σχολών για την εκμάθηση ξένων γλωσσών»·

— κλάση 41: «Υπηρεσίες εκπαιδεύσεως, ειδικότερα μαθήματα αγγλικής».

8 Στις 23 Ιανουαρίου 1998, η προσφεύγουσα άσκησε ανακοπή δυνάμει του άρθρου 42 του κανονισμού 40/94 βάλλουσα κατά του αιτουμένου σήματος. Ο λόγος που προβλήθηκε προς στήριξη της ανακοπής ήταν ο κίνδυνος συγχύσεως, που προβλέπει το άρθρο 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94, μεταξύ του αιτουμένου

σήματος και προγενεστέρου σήματος του οποίου κάτοχος είναι η προσφεύγουσα. Το εν λόγω προγενέστερο σήμα (στο εξής: προγενέστερο σήμα) αποτελεί η γερμανική καταχώριση αριθ. 2005750 εικονιστικού σημείου που ανατυπώνεται πιο κάτω:

9 Τα προϊόντα και οι υπηρεσίες για τις οποίες καταχωρίστηκε το προγενέστερο σήμα υπάγονται στις κλάσεις 9, 16 και 41 υπό την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας και αντιστοιχούν, όσον αφορά καθεμία από αυτές, στην ακόλουθη περιγραφή:

— κλάση 9: «Υποθέματα εγγραφών κάθε είδους συνοδευόμενα από εκπαιδευτικά προγράμματα»·

— κλάση 16: «Προϊόντα εκπαιδεύσεως και διδασκαλίας (εκτός του εξοπλισμού) υπό τη μορφή εντύπου υλικού»·

— κλάση 41: «Ανάπτυξη και διοργάνωση μαθημάτων δι' αλληλογραφίας».

10 Μετά από αίτηση της αιτούσας, η προσφεύγουσα κλήθηκε, με τηλετυπία του ΓΕΕΑ, της 15ης Ιουλίου 1998, να αποδείξει εντός προθεσμίας δύο μηνών τη χρήση του προγενεστέρου σήματος δυνάμει του άρθρου 43, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού 40/94 και του κανόνα 22, παράγραφος 1, του κανονισμού 2868/95.

11 Εντός της ορισθείσας από το ΓΕΕΑ προθεσμίας για την απόδειξη της χρήσεως του προγενεστέρου σήματος, η προσφεύγουσα ρητώς αναφέρθηκε στα έγγραφα που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο παράλληλης διαδικασίας ανακοπής (Β 10845), δηλαδή σε δήλωση του διευθυντή της προσφεύγουσας, στα βιβλία σπουδών, στο φυλλάδιο ενός σεμιναρίου και στις διαφημιστικές αγγελίες. Μετά τη λήξη της προθεσμίας αυτής, η προσφεύγουσα, στις 24 Μαρτίου 1999, προσέθεσε άλλα συμπληρωματικά έγγραφα (φωτοτυπίες από τρεις κασέτες που φέρουν το προγενέστερο σήμα) σε απάντηση στις παρατηρήσεις της αιτούσας επί των αποδείξεων που είχε προσκομίσει εντός της προθεσμίας.

12 Με απόφαση της 24ης Νοεμβρίου 1999, το τμήμα ανακοπών απέρριψε την ανακοπή βάσει των άρθρων 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', 42 και 43 του κανονισμού 40/94 και του κανόνα 22, παράγραφος 1, του κανονισμού 2868/95. Το τμήμα ανακοπών έκρινε, κατ' αρχάς, ότι τα συμπληρωματικά έγγραφα που προσκομίστηκαν μετά τη λήξη της ορισθείσας από το Γραφείο προθεσμίας, για την απόδειξη της χρήσεως του προγενεστέρου σήματος, δεν μπορούσαν να γίνουν δεκτά. Έκρινε, κατόπιν, ότι τα προσκομισθέντα εμπροθέσμως από την προσφεύγουσα έγγραφα αποδείκνυαν την ουσιαστική χρήση του προγενεστέρου σήματος όσον αφορά τις υπηρεσίες «ανάπτύξεως και διοργανώσεως μαθημάτων δι' αλληλογραφίας», αλλ' ότι δεν την αποδείκνυαν όσον αφορά τα «προϊόντα εκπαιδεύσεως και διδασκαλίας (εκτός του εξοπλισμού) υπό τη μορφή εντύπου υλικού», ούτε όσον αφορά τα «υποθέματα εγγραφών κάθε είδους συνοδευόμενα από εκπαιδευτικά προγράμματα». Τέλος, το τμήμα ανακοπών έκρινε ότι δεν υπήρχε κίνδυνος συγχύσεως μεταξύ του προγενεστέρου σήματος και του αιτουμένου σήματος για όλα τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που αφορά η αίτηση σήματος.

13 Στις 21 Ιανουαρίου 2000, η προσφεύγουσα άσκησε προσφυγή ενώπιον του ΓΕΕΑ, δυνάμει του άρθρου 59 του κανονισμού 40/94, κατά της αποφάσεως του τμήματος ανακοπών.

14 Η προσφυγή απορρίφθηκε με απόφαση του τρίτου τμήματος προσφυγών του ΓΕΕΑ, της 18ης Οκτωβρίου 2000, η οποία κοινοποιήθηκε στην προσφεύγουσα στις 30 Οκτωβρίου 2000 (στο εξής: προσβαλλομένη απόφαση).

15 Το τμήμα προσφυγών έκρινε, κατ' ουσίαν, ότι η απόφαση του τμήματος ανακοπών ήταν βάσιμη. Πρώτον, επιβεβαίωσε την εκ μέρους του τμήματος ανακοπών εκτίμηση της αποδείξεως της ουσιαστικής χρήσεως του προγενεστέρου σήματος και τη μη αποδοχή των συμπληρωματικών εγγράφων που υποβλήθηκαν μετά τη λήξη της ορισθείσας από το ΓΕΕΑ προθεσμίας. Δεύτερον, το τμήμα προσφυγών κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν υπήρχε κίνδυνος συγχύσεως μεταξύ του προγενεστέρου σήματος και του αιτουμένου σήματος.

Αιτήματα των διαδίκων

16 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να ακυρώσει την προσβαλλομένη απόφαση·

— να απορρίψει το αιτούμενο σήμα·

— να καταδικάσει το ΓΕΕΑ στα δικαστικά έξοδα.

17 Το ΓΕΕΑ ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την προσφυγή της προσφεύγουσας·

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

Επί του αιτήματος για την απόρριψη του αιτουμένου σήματος

18 Με το δεύτερο αίτημά της, η προσφεύγουσα ζητεί κατ' ουσίαν από το Πρωτοδικείο να διατάξει το ΓΕΕΑ να αρνηθεί την καταχώριση του αιτουμένου σήματος.

19 Συναφώς, πρέπει να υπομνηστεί ότι, σύμφωνα με το άρθρο 63, παράγραφος 6, του κανονισμού 40/94, το ΓΕΕΑ υποχρεούται να λαμβάνει τα αναγκαία για την εκτέλεση της αποφάσεως του Δικαστηρίου μέτρα. Κατά συνέπεια, δεν απόκειται στο Πρωτοδικείο να απευθύνει διαταγή στο ΓΕΕΑ. Στο ΓΕΕΑ απόκειται να συμμορφωθεί προς το διατακτικό και το σκεπτικό της παρούσας αποφάσεως. Το δεύτερο αίτημα της προσφεύγουσας είναι, επομένως, απαράδεκτο [αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 31ης Ιανουαρίου 2001, Τ-331/99, Mitsubishi HiTec Paper Bielefeld κατά ΓΕΕΑ (Giroform), Συλλογή 2001, σ. II-433, σκέψη 33, και της 27ης Φεβρουαρίου 2002, Τ-34/00, Eurocool Logistic κατά ΓΕΕΑ (EUROCOOL), Συλλογή 2002, σ. II-683, σκέψη 12].

Επί του αιτήματος ακυρώσεως

20 Η προσφεύγουσα προβάλλει δύο λόγους. Ο πρώτος λόγος βασίζεται στην παράβαση της διαδικασίας προσκομίσεως της αποδείξεως της χρήσεως του προγενεστέρου σήματος και ο δεύτερος λόγος βασίζεται στην παράβαση του άρθρου 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94.

Επί του πρώτου λόγου που βασίζεται στην παράβαση της διαδικασίας προσκομίσεως της αποδείξεως της χρήσεως του προγενεστέρου σήματος

— Επιχειρήματα των διαδίκων

21 Η προσφεύγουσα θεωρεί ότι το τμήμα προσφυγών όφειλε να λάβει υπόψη τα συμπληρωματικά αποδεικτικά έγγραφα που κατατέθηκαν στις 24 Μαρτίου 1999, εφόσον αυτά συμπληρώνουν τις ήδη προσκομισθείσες αποδείξεις και, ιδίως, τη δήλωση του διευθυντή της προσφεύγουσας. Ισχυρίζεται ότι, όσον αφορά τις αντιρρήσεις της αιτούσας, απάντησε προσκομίζοντας συμπληρωματικά έγγραφα.

22 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι το τμήμα προσφυγών παρέβη το άρθρο 43, παράγραφος 1, του κανονισμού 40/94 απορρίπτοντας τα προσκομισθέντα ως απόδειξη της χρήσεως του προγενεστέρου σήματος έγγραφα που κατατέθηκαν στο πλαίσιο της παράλληλης διαδικασίας ανακοπής Β 10845 προκειμένου να αποδειχθεί η χρήση του προγενεστέρου σήματος. Επομένως, η προσφεύγουσα θεωρεί ότι, αν το ΓΕΕΑ εκτιμά ότι δεν ενδείκνυται να γίνει χρήση στο πλαίσιο της παρούσας υποθέσεως εγγράφων προσκομισθέντων στο πλαίσιο άλλης παράλληλης υποθέσεως, όφειλε να το έχει επισημάνει, πράγμα το οποίο θα είχε επιτρέψει στην προσφεύγουσα να αντιδράσει αναλόγως αποστέλλοντας, εντός της ταχθείσας προθεσμίας, νέα σειρά αποδείξεων της χρήσεως του προγενεστέρου σήματος.

23 Το ΓΕΕΑ θεωρεί εκ προοιμίου ότι, εν προκειμένω, το Πρωτοδικείο δεν χρειάζεται να αποφανθεί επί της δυνατότητας υποβολής συμπληρωματικού αποδεικτικού εγγράφου για τη χρήση προγενεστέρου σήματος μετά τη λήξη της προθεσμίας του κανόνα 22, παράγραφος 1, του κανονισμού 2868/95, εφόσον, ακόμη και αν η προσφεύγουσα είχε αποδείξει την ουσιαστική χρήση του προγενεστέρου σήματος για τα καλυπτόμενα από το εν λόγω σήμα προϊόντα, αυτό δεν θα είχε επηρεάσει την ουσία της προσβαλλομένης αποφάσεως.

24 Εντούτοις, σε περίπτωση που το Πρωτοδικείο κρίνει ότι είναι αναγκαίο να αποφανθεί επί του ερωτήματος αυτού, το ΓΕΕΑ ισχυρίζεται ότι το τμήμα προσφυγών έκρινε ορθώς ότι, στο πλαίσιο διαδικασίας inter partes, είναι αδύνατο να υποβληθούν συμπληρωματικά αποδεικτικά έγγραφα μετά τη λήξη της ορισθείσας από το ΓΕΕΑ προθεσμίας.

25 Το Γραφείο υποστηρίζει ότι ο κανόνας 22, παράγραφος 1, του κανονισμού 2868/95 προβλέπει προθεσμία ανατρεπτικού χαρακτήρα, η οποία δεν επιτρέπει να γίνει δεκτή πρόσθετη απόδειξη της χρήσεως του προγενεστέρου σήματος, την οποία προσκόμισε η προσφεύγουσα εντός της προθεσμίας που της τάχθηκε για να δώσει απάντηση στις παρατηρήσεις της αιτούσας επί των αποδεικτικών στοιχείων της εν λόγω χρήσεως προσκομισθέντων από την προσφεύγουσα εντός της ταχθείσας από το Γραφείο προθεσμίας, κατ' εφαρμογήν του κανόνα αυτού.

26 Τέλος, το Γραφείο θεωρεί ότι η προσφεύγουσα ερμήνευσε εσφαλμένως τη συλλογιστική του τμήματος προσφυγών στη σκέψη 23 της προσβαλλομένης αποφάσεως και ότι αυτό έλαβε υπόψη την προσκομισθείσα στο πλαίσιο της διαδικασίας ανακοπής Β 10845 απόδειξη.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

27 Εκ προοιμίου πρέπει να παρατηρηθεί ότι το γεγονός ότι το τμήμα προσφυγών δεν έλαβε υπόψη τα εκπροθέσμως προσκομισθέντα από την προσφεύγουσα έγγραφα μπορεί να έχει επιπτώσεις στην ανάλυση του κινδύνου συγχύσεως μεταξύ των οικείων σημάτων. Συνεπώς, η προσφεύγουσα έχει συμφέρον να ενεργήσει ώστε το Πρωτοδικείο να εξετάσει, στο πλαίσιο του παρόντος λόγου, το ζήτημα της εγκυρότητας της θέσεως αυτής που έλαβε το τμήμα προσφυγών.

28 Πρώτον, όσον αφορά τον κανόνα 22, παράγραφος 1, του κανονισμού 2868/95, αυτός προβλέπει ότι, αν ο ανακόπτων υποχρεούται να αποδείξει ότι έγινε χρήση του σήματος, το ΓΕΕΑ τον καλεί να το πράξει εντός προθεσμίας που του τάσσει. Δυνάμει

της διατάξεως αυτής, σε συνδυασμό με το άρθρο 43, παράγραφος 2, του κανονισμού 40/94, η μη προσκόμιση στοιχείων που να αποδεικνύουν τη χρήση του σήματος εντός της ταχθείσας από το ΓΕΕΑ προθεσμίας συνεπάγεται την απόρριψη της ανακοπής. Ο ανατρεπτικός χαρακτήρας, τον οποίο επομένως έχει η προβλεπόμενη από την οικείο κανόνα προθεσμία, αποκλείει την εκ μέρους του ΓΕΕΑ λήψη υπόψη οποιασδήποτε αποδείξεως που προσκομίστηκε εκπροθέσμως.

29 Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα προσκόμισε τα έγγραφα μετά τη λήξη της οριοθείσας από το ΓΕΕΑ προθεσμίας βάσει του κανόνα 22, παράγραφος 1, του κανονισμού 2868/95. Το γεγονός ότι η αιτούσα, στις παρατηρήσεις της επί των αποδείξεων περί της χρήσεως του σήματος που προσκόμισε η προσφεύγουσα, τις αμφισβήτησε δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την εκ νέου έναρξη της προθεσμίας αυτής και τη δυνατότητα της προσφεύγουσας να συμπληρώσει τα αποδεικτικά στοιχεία περί της χρήσεως που προσκόμισε εντός της ταχθείσας από το ΓΕΕΑ προθεσμίας. Συνεπώς, το ΓΕΕΑ ήταν υποχρεωμένο να λάβει υπόψη μόνον τα έγγραφα που προσκομίστηκαν εντός της ειδικώς ταχθείσας προθεσμίας για την προσκόμιση της αποδείξεως περί της χρήσεως του προγενεστέρου σήματος.

30 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι οι συμπληρωματικές αποδείξεις που προσκόμισε η προσφεύγουσα μετά τη λήξη της προθεσμίας του κανόνα 22, παράγραφος 1, του κανονισμού 2868/95 δεν έπρεπε να γίνουν δεκτές.

31 Δεύτερον, όσον αφορά την εγκυρότητα της πρακτικής που συνίσταται στην παραπομπή στα προσκομισθέντα στο πλαίσιο άλλης υποθέσεως έγγραφα, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι, στην περίπτωση που ο ανακόπτων αίτηση καταχωρίσεως κοινοτικού σήματος όφειλε ήδη να αποδείξει τη χρήση προγενεστέρου σήματος στο πλαίσιο μιας πρώτης διαδικασίας, μπορεί να αναφερθεί στα έγγραφα που ήδη κατατέθηκαν στο ΓΕΕΑ στο πλαίσιο της πρώτης αυτής διαδικασίας αν καλείται εκ νέου να προσκομίσει την απόδειξη περί της χρήσεως του εν λόγω προγενεστέρου σήματος.

32 Εν προκειμένω, από τη δικογραφία προκύπτει ότι, αντίθετα προς τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, το ΓΕΕΑ αποφάνθηκε λαμβάνοντας υπόψη έγγραφα που η προσφεύγουσα είχε προσκομίσει, στις 24 Ιουλίου 1998, στο πλαίσιο της υποθέσεως

Β 10845. Στο πλαίσιο της υποθέσεως Β 11371 και πριν από τις 15 Σεπτεμβρίου 1998, ημερομηνία λήξεως της ταχθείσας προθεσμίας για την προσκόμιση των αποδείξεων περί χρήσεως, η προσφεύγουσα, με ανακοίνωση της 6ης Αυγούστου 1998, αναφέρθηκε ρητώς στα έγγραφα που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο της υποθέσεως Β 10845. Από τον χρόνο αυτό, τα εν λόγω έγγραφα επίσης αποτέλεσαν τμήμα του φακέλου της υποθέσεως Β 11371. Επομένως, εξετάστηκαν για πρώτη φορά από το τμήμα ανακοπών και, στη συνέχεια, από το τμήμα προσφυγών. Το τμήμα προσφυγών βεβαίωσε ότι κανένα από τα αποδεικτικά στοιχεία που έλειπαν στο πλαίσιο της υποθέσεως Β 11371 δεν είχε προσκομιστεί στο πλαίσιο της υποθέσεως Β 10845 (βλ. σκέψη 23 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

33 Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα προεκτεθέντα, ο παρών λόγος απορρίπτεται.

Επί του δευτέρου λόγου που βασίζεται στην παράβαση του άρθρου 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94

— Επιχειρήματα των διαδίκων

34 Πρώτον, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι, όσον αφορά τη σύγκριση των οικείων προϊόντων και υπηρεσιών, υφίσταται μερική ταυτότητα και ομοιότητα μεταξύ των εν λόγω προϊόντων και υπηρεσιών. Συναφώς, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι με την προσβαλλομένη απόφαση δεν εφαρμόστηκε ορθώς η αρχή σύμφωνα με την οποία όσο περισσότερο μοιάζουν τα προϊόντα και οι υπηρεσίες τόσο περισσότερο πρέπει τα συγκρουόμενα σημεία να διαφέρουν για να μη δημιουργείται σύγχυση.

35 Δεύτερον, ως προς τη σύγκριση των οικείων σημείων, η προσφεύγουσα θεωρεί ότι το εικονιστικό στοιχείο του προγενεστέρου σήματος εξαρτάται εκ φύσεως από το ονομαστικό στοιχείο ILS. Επιπλέον, θεωρεί ότι η προσβαλλομένη απόφαση δεν

έλαβε υπόψη το γεγονός ότι, οσάκις συγκρίνονται τα σήματα, η σύγκριση αυτή πρέπει να γίνεται από την άποψη του μέσου προσεκτικού καταναλωτή, ο οποίος αντιλαμβάνεται συνήθως τα σήματα το ένα μετά το άλλο και όχι ταυτόχρονα και ο οποίος έχει την τάση να μην εξετάζει σε βάθος τις διαφορές μεταξύ των σημάτων.

36 Ως προς τη φωνητική ανάλυση των οικείων σημείων, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η αγγλική γλώσσα χρησιμοποιείται όλο και περισσότερο στη Γερμανία και ότι η οικεία αίτηση σήματος προέρχεται από τον αγγλόφωνο χώρο. Επομένως, υποστηρίζει ότι η αγγλική προφορά του σήματος, του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση, είναι ταυτόσημη με την προφορά στη γερμανική γλώσσα του προγενεστέρου σήματος.

37 Με δεδομένη τη μεγάλη ομοιότητα μεταξύ των προϊόντων και υπηρεσιών, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η ελαφρά διαφορά μεταξύ των αρχικών γραμμάτων δεν αρκεί για να αποφευχθεί ο κίνδυνος συγχύσεως.

38 Το Γραφείο θεωρεί ότι η εκτίμηση του κινδύνου συγχύσεως αποτελεί πολύπλοκη άσκηση που προϋποθέτει ορισμένο περιθώριο εκτιμήσεως. Επιπλέον, υπενθυμίζει ότι το Δικαστήριο ανέπτυξε γενικές αρχές με τις οποίες, αν εφαρμοστούν ορθώς, θα αποφευχθούν αυθαίρετα συμπεράσματα και θα μεγαλώσει το επίπεδο εναρμονίσεως της εκτιμήσεως του κινδύνου συγχύσεως. Κατά το ΓΕΕΑ, το τμήμα προσφυγών τήρησε, κατά την εκτίμησή του του κινδύνου συγχύσεως μεταξύ των επίδικων σημάτων, τις διατυπωθείσες από το Δικαστήριο γενικές αρχές.

39 Όσον αφορά, πρώτον, τη σύγκριση μεταξύ των προϊόντων και υπηρεσιών, οι διαπιστώσεις του τμήματος προσφυγών σχετικά με την ταυτότητα και την ομοιότητα των προϊόντων και υπηρεσιών που καλύπτονται από τα συγκρουόμενα σήματα είναι ορθές.

40 Δεύτερον, όσον αφορά τη σύγκριση των σημείων, το ΓΕΕΑ υποστηρίζει ότι το τμήμα προσφυγών έκρινε, ορθώς, ότι τα δύο σημεία διακρίνονται, από οπτική και φωνητική άποψη, για τους ακόλουθους λόγους:

— η διαφορά υφίσταται στο πρώτο τους γράμμα, που είναι το μόνο φωνήεν καθενός από τα σημεία·

— τα συγκρουόμενα σημεία συνιστούν αρχικά, αποτελούμενα από τρία γράμματα μόνον·

— το προγενέστερο σήμα έχει ένα εικονιστικό στοιχείο.

41 Εξάλλου, το ΓΕΕΑ αμφισβητεί τον ισχυρισμό της προσφεύγουσας σχετικά με την αγγλική προφορά των αρχικών που αντιστοιχούν με το αιτούμενο σήμα και παρατηρεί ότι, σ' αυτή την περίπτωση, και τα δύο σημεία θα προφέρονται στα αγγλικά και, επομένως, η φωνητική διαφορά θα υφίσταται.

42 Ως προς τη νοηματική σύγκριση, το ΓΕΕΑ θεωρεί ότι δεν είναι δυνατή, εφόσον τα οικεία σημεία δεν μεταφέρουν κανένα μήνυμα στη γερμανική γλώσσα.

43 Τρίτον, όσον αφορά τον κίνδυνο συγχύσεως, το ΓΕΕΑ παρατηρεί ότι, όπως διευκρινίστηκε με την προσβαλλομένη απόφαση, τα οικεία σημεία δεν ομοιάζουν επαρκώς ώστε να δημιουργούν σύγχυση στον νου του μέσου καταναλωτή και ότι η προσβαλλομένη απόφαση έλαβε υπόψη την αρχή της αλληλεξαρτήσεως μεταξύ της ομοιότητας των σημείων και αυτής των προϊόντων και υπηρεσιών.

— Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

44 Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με την ερμηνεία του άρθρου 4, παράγραφος 1, στοιχείο β', της πρώτης οδηγίας 89/104/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων (ΕΕ 1989, L 40, σ. 1), του οποίου το κανονιστικό περιεχόμενο είναι, κατ' ουσίαν, ταυτόσημο με αυτό του άρθρου 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94, συνιστά κίνδυνο συγχύσεως ο κίνδυνος να πιστεύσει το κοινό ότι τα σχετικά προϊόντα ή υπηρεσίες προέρχονται από την ίδια επιχείρηση ή, ενδεχομένως, από συνδεόμενες μεταξύ τους οικονομικώς επιχειρήσεις (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 29ης Σεπτεμβρίου 1998, C-39/97, Canon, Συλλογή 1998, σ. I-5507, σκέψη 29, και της 22ας Ιουνίου 1999, C-342/97, Lloyd Schuhfabrik Meyer, Συλλογή 1999, σ. I-3819, σκέψη 17).

45 Κατά την ίδια νομολογία, η ύπαρξη κινδύνου συγχύσεως στον νου του κοινού πρέπει να εκτιμάται συνολικώς, λαμβανομένων υπόψη όλων των σχετικών παραγόντων της συγκεκριμένης υποθέσεως (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 11ης Νοεμβρίου 1997, C-251/95, SABEL, Συλλογή 1997, σ. I-6191, σκέψη 22· Canon, προαναφερθείσα, σκέψη 16· Lloyd Schuhfabrik Meyer, προαναφερθείσα, σκέψη 18, και της 22ας Ιουνίου 2000, C-425/98, Marca Mode, Συλλογή 2000, σ. I-4861, σκέψη 40).

46 Αυτή η συνολική εκτίμηση συνεπάγεται κάποια αλληλεξάρτηση των λαμβανομένων υπόψη παραγόντων και, ιδίως, της ομοιότητας των σημάτων καθώς και της ομοιότητας των προσδιοριζομένων προϊόντων ή υπηρεσιών. Έτσι, μια ελαφρά ομοιότητα μεταξύ των προσδιοριζομένων προϊόντων ή υπηρεσιών μπορεί να αντισταθμίζεται από μια έντονη ομοιότητα μεταξύ των σημάτων και αντιστρόφως (προπαρατεθείσες αποφάσεις Canon, σκέψη 17, και Lloyd Schuhfabrik Meyer, σκέψη 19). Η αλληλεξάρτηση των παραγόντων αυτών εκφράζεται στην έβδομη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 40/94, σύμφωνα με την οποία είναι απαραίτητο η έννοια της ομοιότητας να ερμηνεύεται σε σχέση με τον κίνδυνο συγχύσεως του οποίου η εκτίμηση, αυτή καθεαυτή, εξαρτάται, μεταξύ άλλων, από το κατά πόσον είναι γνωστό το σήμα στην αγορά και από τον βαθμό ομοιότητας μεταξύ του σήματος και του σημείου καθώς και μεταξύ των προσδιοριζομένων προϊόντων ή υπηρεσιών.

47 Εξάλλου, ο τρόπος με τον οποίο ο μέσος καταναλωτής των επίμαχων προϊόντων ή υπηρεσιών προσλαμβάνει τα σήματα έχει καθοριστική σημασία για την εκτίμηση του κινδύνου συγχύσεως. Ο μέσος καταναλωτής όμως προσλαμβάνει συνήθως ένα σήμα ως μια ολότητα και δεν επιδίδεται σε εξέταση των διαφόρων λεπτομερειών του (προπαρατεθείσες αποφάσεις SABEL, σκέψη 23, και Lloyd Schuhfabrik Meyer, σκέψη 25). Για τη συνολική αυτή εκτίμηση, ο μέσος καταναλωτής των οικείων προϊόντων θεωρείται ότι έχει τη συνήθη πληροφόρηση και είναι ευλόγως προσεκτικός και ενημερωμένος. Εξάλλου, πρέπει να ληφθεί υπόψη το στοιχείο ότι ο μέσος καταναλωτής σπανίως έχει τη δυνατότητα να προβαίνει σε άμεση σύγκριση των διαφόρων σημάτων, αλλά ότι είναι αναγκασμένος να εμπιστεύεται στην ατελή εικόνα που έχει συγκρατήσει στη μνήμη του. Πρέπει επίσης να λαμβάνεται υπόψη το στοιχείο ότι το επίπεδο της προσοχής του μέσου καταναλωτή είναι δυνατόν να μεταβάλλεται αναλόγως της κατηγορίας των αντίστοιχων προϊόντων ή υπηρεσιών (προπαρατεθείσα απόφαση Lloyd Schuhfabrik Meyer, σκέψη 26).

48 Εν προκειμένω, με δεδομένη τη φύση των οικείων προϊόντων και υπηρεσιών (εκπαιδευτικά εγχειρίδια και προϊόντα τυπογραφείου, δηλαδή βιβλία ασκήσεων για φοιτητές, κατάλογοι, εγχειρίδια διδασκαλίας, έντυπο διδακτικό υλικό και σχέδια και βιβλία για φοιτητές που θέλουν να μελετήσουν τα αγγλικά ως ξένη γλώσσα και υπηρεσίες εκπαιδεύσεως, ιδίως, μαθήματα αγγλικής), που είναι προϊόντα και υπηρεσίες συνήθους καταναλώσεως, και το γεγονός ότι το προγενέστερο σήμα, στο οποίο βασιζόταν η ανακοπή, έχει καταχωριστεί και προστατεύεται στη Γερμανία, το κοινό στο οποίο απευθύνεται, σε σχέση με το οποίο πρέπει να εξεταστεί ο κίνδυνος συγχύσεως, αποτελείται από μέσους καταναλωτές του εν λόγω κράτους μέλους.

49 Κατ' εφαρμογήν του άρθρου 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94 και υπό το φως των προεκτεθεισών σκέψεων, πρέπει να γίνει σύγκριση, αφενός, των οικείων προϊόντων και υπηρεσιών και, αφετέρου, των συγκρουομένων σημείων.

50 Πρώτον, ως προς τη σύγκριση των προϊόντων και υπηρεσιών, πρέπει να υπομνηστεί, κατ' αρχάς, ότι, δυνάμει του άρθρου 43, παράγραφος 2, του κανονισμού 40/94, στην περίπτωση κατά την οποία ο ανακόπτων αποδεικνύει τη χρήση του προγενεστέρου σήματος μόνον ως προς ένα μέρος των προϊόντων ή υπηρεσιών για τις οποίες έχει

καταχωριστεί, το εν λόγω σήμα θεωρείται καταχωρισμένο για την εξέταση της ανακοπής μόνο γι' αυτό το μέρος των προϊόντων ή υπηρεσιών. Κατ' εφαρμογήν της διατάξεως αυτής, κατά τη σύγκριση των προϊόντων και υπηρεσιών που αφορούν τα οικεία σήματα εν προκειμένω, πρέπει να ληφθούν υπόψη μόνον οι υπηρεσίες που καλύπτονται από το προγενέστερο σήμα για τις οποίες το τμήμα προσφυγών έκρινε ότι η απόδειξη περί της χρήσεως προσκομίστηκε, δηλαδή οι υπηρεσίες «αναπτύξεως και διοργανώσεως μαθημάτων δι' αλληλογραφίας».

51 Δεύτερον, πρέπει να παρατηρηθεί ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, για την εκτίμηση της ομοιότητας μεταξύ των σχετικών προϊόντων η υπηρεσιών, επιβάλλεται να λαμβάνονται υπόψη όλοι οι ασκούντες επιρροή παράγοντες που χαρακτηρίζουν τη σχέση μεταξύ των προϊόντων ή υπηρεσιών. Στους παράγοντες αυτούς περιλαμβάνονται, ειδικότερα, η φύση τους, ο προορισμός τους, η χρήση τους, καθώς και ο ανταγωνιστικός ή συμπληρωματικός χαρακτήρας τους (προπαρατεθείσα απόφαση Canon, σκέψη 23).

52 Το τμήμα προσφυγών, στη σκέψη 25 της προσβαλλομένης αποφάσεως, επιβεβαιώνει το συμπέρασμα του τμήματος ανακοπών ως προς τη σύγκριση των οικείων προϊόντων και υπηρεσιών, κατά την οποία οι υπηρεσίες «αναπτύξεως και διοργανώσεως μαθημάτων δι' αλληλογραφίας» που δηλώνει το προγενέστερο σήμα, είναι ταυτόσημες με τις «υπηρεσίες εκπαιδεύσεως, ειδικότερα τα μαθήματα αγγλικών», παρόμοιες με τα «εκπαιδευτικά εγχειρίδια και προϊόντα τυπογραφείου, δηλαδή βιβλία ασκήσεων για τους φοιτητές, καταλόγους, εγχειρίδια διδασκαλίας, έντυπο υλικό εκπαιδεύσεως και σχέδια και βιβλία για φοιτητές που επιθυμούν να μελετήσουν τα αγγλικά ως ξένη γλώσσα» και διαφέρουν σε σχέση με την «τεχνική βοήθεια που αφορά την εγκατάσταση και/ή τη λειτουργία σχολών για την εκμάθηση ξένων γλωσσών».

53 Πρώτον, οι υπηρεσίες «αναπτύξεως και διοργανώσεως μαθημάτων δι' αλληλογραφίας» που δηλώνει το προγενέστερο σήμα, ως υπηρεσίες εκπαιδεύσεως, περιλαμβάνονται στη γενική κατηγορία που αφορά η αίτηση σήματος «υπηρεσίες εκπαιδεύσεως, ειδικότερα τα μαθήματα αγγλικών». Επομένως, το τμήμα προσφυγών έκρινε ορθώς ότι είναι ταυτόσημες.

54 Δεύτερον, το τμήμα προσφυγών θεωρεί ότι οι υπηρεσίες «αναπτύξεως και διοργανώσεως μαθημάτων δι' αλληλογραφίας» τις οποίες αφορά το προγενέστερο σήμα είναι παρόμοιες με τα «εκπαιδευτικά εγχειρίδια και προϊόντα τυπογραφείου, δηλαδή βιβλία ασκήσεων για τους φοιτητές, κατάλογοι, εγχειρίδια διδασκαλίας, έντυπο υλικό εκπαιδεύσεως και σχέδια και βιβλία για φοιτητές που επιθυμούν να μελετήσουν τα αγγλικά ως ξένη γλώσσα» που δηλώνει το αιτούμενο σήμα.

55 Διαπιστώνεται ότι, για την παροχή των υπηρεσιών «αναπτύξεως και διοργανώσεως μαθημάτων δι' αλληλογραφίας», είναι σκόπιμο και σύνηθες να χρησιμοποιούνται «εκπαιδευτικά εγχειρίδια και προϊόντα τυπογραφείου, δηλαδή βιβλία ασκήσεων για τους φοιτητές, κατάλογοι, εγχειρίδια διδασκαλίας, έντυπο υλικό εκπαιδεύσεως και σχέδια και βιβλία για φοιτητές που επιθυμούν να μελετήσουν τα αγγλικά ως ξένη γλώσσα». Έτσι, επιχειρήσεις που προσφέρουν μαθήματα κάθε είδους παρέχουν συχνά στους μαθητές, ως παιδαγωγικό υλικό στήριξης, τα προπαρατεθέντα προϊόντα.

56 Συνεπώς, με δεδομένη τη στενή σχέση όσον αφορά τον προορισμό μεταξύ των οικείων προϊόντων και υπηρεσιών καθώς και τον συμπληρωματικό χαρακτήρα των προϊόντων σε σχέση προς τις υπηρεσίες, το τμήμα προσφυγών έκρινε ορθώς ότι τα εν λόγω προϊόντα και οι υπηρεσίες είναι παρόμοια.

57 Τρίτον, όσον αφορά τη σύγκριση μεταξύ των υπηρεσιών «αναπτύξεως και διοργανώσεως μαθημάτων δι' αλληλογραφίας» που αφορά το προγενέστερο σήμα και αυτών που αφορούν την «τεχνική βοήθεια σχετικά με την εγκατάσταση και/ή τη λειτουργία σχολών για την εκμάθηση ξένων γλωσσών» που αφορά το αιτούμενο σήμα, το τμήμα προσφυγών διαπιστώνει μόνο, χωρίς την παραμικρή αιτιολογία, ότι οι οικείες υπηρεσίες διαφέρουν (σκέψη 25 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Όμως, πρέπει να παρατηρηθεί ότι η διαπίστωση αυτή μπορεί να έχει επιπτώσεις εν προκειμένω, δηλαδή τη μερική καταχώριση του σήματος για τις οικείες υπηρεσίες, αν όλα τα άλλα κριτήρια που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την εξέταση της υπάρξεως κινδύνου συγχύσεως πληρούνται.

58 Υπό τις συνθήκες αυτές, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το τμήμα προσφυγών παρέβη την υποχρέωση που υπέχει από το άρθρο 73 του κανονισμού 40/94, σύμφωνα με το οποίο «οι αποφάσεις του Γραφείου αιτιολογούνται».

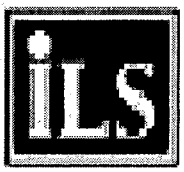
59 Εξάλλου, πρέπει να υπομνηστεί ότι η αιτιολογία μιας βλαπτικής αποφάσεως πρέπει να παρέχει στον ενδιαφερόμενο τις αναγκαίες ενδείξεις ώστε να γνωρίζει αν η απόφαση αυτή είναι βάσιμη και πρέπει να παρέχει στον κοινοτικό δικαστή τη δυνατότητα να ασκήσει τον έλεγχο της νομιμότητάς της. Συνεπώς, η έλλειψη ή η ανεπάρκεια αιτιολογίας, που εμποδίζουν τον εν λόγω δικαστικό έλεγχο, αποτελούν λόγους δημοσίας τάξεως τους οποίους ο κοινοτικός δικαστής όχι μόνο μπορεί αλλά και οφείλει να εξετάζει αυτεπαγγέλτως (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 20ής Μαρτίου 1959, 18/57, Nold κατά Ανωτάτης Αρχής, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 323, και της 20ής Φεβρουαρίου 1997, C-166/95 P, Επιτροπή κατά Daffix, Συλλογή 1997, σ. I-983, σκέψεις 23 και 24).

60 Συνεπώς, η προσβαλλομένη απόφαση, καθόσον καταλήγει ότι οι υπηρεσίες «αναπτύξεως και διοργανώσεως μαθημάτων δι' αλληλογραφίας» τις οποίες αφορά το προγενέστερο σήμα και εκείνες σχετικά με την «τεχνική βοήθεια σχετικά με την εγκατάσταση και/ή τη λειτουργία σχολών για την εκμάθηση ξένων γλωσσών» που αφορά το αιτούμενο σήμα διαφέρουν, πρέπει να ακυρωθεί λόγω παραβάσεως ουσιώδους τύπου.

61 Επομένως, πρέπει να ληφθεί υπόψη μόνον, κατά τη συνολική εξέταση της υπάρξεως κινδύνου συγχύσεως, η ταυτότητα μεταξύ των υπηρεσιών «αναπτύξεως και διοργανώσεως μαθημάτων δι' αλληλογραφίας» που δηλώνει το προγενέστερο σήμα και των «υπηρεσιών εκπαιδεύσεως, ειδικότερα των μαθημάτων αγγλικών» που δηλώνει το αιτούμενο σήμα και η ομοιότητα των υπηρεσιών «αναπτύξεως και διοργανώσεως μαθημάτων δι' αλληλογραφίας» που αναφέρονται πιο πάνω με τα «εκπαιδευτικά εγχειρίδια και προϊόντα του τυπογραφείου, δηλαδή βιβλία ασκήσεων για φοιτητές, καταλόγους, διδακτικά εγχειρίδια, έντυπο διδακτικό υλικό και σχέδια και βιβλία για φοιτητές επιθυμούντες να μελετήσουν τα αγγλικά ως ξένη γλώσσα» που αφορά το αιτούμενο σήμα.

62 Δεύτερον, όσον αφορά τη σύγκριση των σημείων, πρέπει να παρατηρηθεί ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, η συνολική εκτίμηση του κινδύνου συγχύσεως πρέπει, όσον αφορά την οπτική, ακουστική ή εννοιολογική ομοιότητα των εξεταζομένων σημάτων, να στηρίζεται στη συνολική εντύπωση που προκαλούν τα σήματα, λαμβανομένων υπόψη, μεταξύ άλλων, των διακριτικών και κυρίαρχων στοιχείων τους (προπαρατεθείσες αποφάσεις SABEL, σκέψη 23, και Lloyd Schuhfabrik Meyer, σκέψη 25). Επιπλέον, το Δικαστήριο έκρινε ότι δεν μπορεί να αποκλειστεί ότι η ακουστική και μόνον ομοιότητα σημάτων μπορεί να δημιουργήσει κίνδυνο συγχύσεως (βλ., υπό την έννοια αυτή, προπαρατεθείσα απόφαση Lloyd Schuhfabrik Meyer, σκέψη 28). Επομένως, πρέπει να συγκριθούν τα εν προκειμένω συγκρουόμενα σημεία από οπτική, ακουστική και εννοιολογική άποψη.

63 Όσον αφορά, κατ' αρχάς, την οπτική σύγκριση, πρέπει να εξεταστούν τα ακόλουθα δύο σημεία:

Προγενέστερο σήμα

ELS

Αιτούμενο σήμα

64 Το προγενέστερο σήμα αποτελείται από ένα εικονιστικό σημείο που περιλαμβάνει τα αρχικά ILS, με άσπρους χαρακτήρες, όπου το πρώτο γράμμα είναι μικρό ενώ τα δύο άλλα γράμματα είναι κεφαλαία. Τα τρία γράμματα έχουν το ίδιο μέγεθος και εμφανίζονται σε μαύρο φόντο με ορθογώνια πλαισίωση από λευκό περίγραμμα. Το αιτούμενο σήμα αποτελείται από το ονομαστικό σημείο ELS.

65 Το ΓΕΕΑ θεωρεί ότι η διαφορά που έγκειται στο πρώτο γράμμα, που είναι το μόνο φωνήεν ενός σημείου που συνίσταται μόνον από τρία αρχικά γράμματα, αποτελεί σημαντική διαφορά και ότι το εικονιστικό στοιχείο του προγενεστέρου σημείου ενισχύει την αντίληψη αυτή.

66 Αφενός, πρέπει να παρατηρηθεί ότι τα ονομαστικά στοιχεία των συγκρουομένων σημάτων είναι αρχικά του ιδίου μήκους, δηλαδή τρία γράμματα. Η μόνη ανομοιότητα μεταξύ των αρχικών αυτών αφορά το πρώτο γράμμα: «i» στο προγενέστερο σήμα και «E» στο αιτούμενο σήμα. Τα δύο επόμενα γράμματα καθενός αρκτικόλεξου, το «L» και το «S», είναι της αυτής τάξεως και έχουν την ίδια θέση. Η πλήρης αυτή σύμπτωση των δύο από τα τρία γράμματα που είναι τοποθετημένα με την ίδια σειρά έχει ως αποτέλεσμα η διαφορά όσον αφορά το ένα μόνο γράμμα να μην αποτελεί σημαντική οπτική διαφορά.

67 Αφετέρου, οπτική διαφορά μεταξύ των σημείων δεν προκαλείται από το εικονιστικό στοιχείο του προγενεστέρου σημείου. Πράγματι, κατ' εφαρμογήν της αρχής που διατύπωσε το Δικαστήριο και αναφέρθηκε πιο πάνω στη σκέψη 62, κατά τη σύγκριση των σημείων, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όλως ιδιαιτέρως τα κυρίαρχα στοιχεία αυτών. Όμως, είναι πρόδηλο εν προκειμένω ότι το εικονιστικό στοιχείο είναι παρεπόμενο σε σχέση με το κυρίαρχο στοιχείο του προγενεστέρου σημείου, δηλαδή την ονομασία ILS.

68 Επομένως, υφίσταται ομοιότητα από οπτικής απόψεως μεταξύ του προγενεστέρου και του αιτουμένου σήματος.

69 Ακολούθως, όσον αφορά την ακουστική σύγκριση, το τμήμα προσφυγών βεβαιώνει ότι τα σήματα μπορούν να διακρίνονται στη γερμανική γλώσσα, είτε κατά την προφορά των αρχικών γραμμάτων, ως αρκτικόλεξου, σε μια λέξη, είτε κατά τον συλλαβισμό των εν λόγω αρχικών, λόγω της διαφοράς του πρώτου γράμματος

(σκέψη 29 της προσβαλλομένης αποφάσεως). Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η προφορά στην αγγλική γλώσσα των αρχικών που αντιστοιχούν στο αιτούμενο σήμα είναι ταυτόσημη με αυτή του προγενεστέρου σήματος στη γερμανική γλώσσα. Το ΓΕΕΑ αμφισβητεί το τελευταίο αυτό επιχείρημα, ισχυριζόμενο ότι, αν τα δύο οικεία αρχικά γράμματα προφέρονται στα αγγλικά, η ακουστική διαφορά υφίσταται.

70 Εκ προοιμίου, πρέπει να τονιστεί ότι ο τρόπος προφοράς των οικείων αρχικών γραμμάτων σε μία μόνο λέξη, ως αρκτικόλεξων, ή συλλαβίζοντας καθένα γράμμα, δεν έχει επίπτωση στην εξέταση της ακουστικής συγκρίσεως των εν λόγω σημείων.

71 Όσον αφορά την προφορά των οικείων δύο αρχικών γραμμάτων στη γλώσσα του ενδιαφερομένου κοινού, δηλαδή τη γερμανική γλώσσα, πρέπει να παρατηρηθεί ότι τα φωνήεντα «Ε» και «Ι» έχουν παρόμοια προφορά και ότι υπάρχει πλήρης σύμπτωση μεταξύ των συμφώνων «L» και «S» καθενός σημείου.

72 Εξάλλου, για να καθοριστεί η εκ μέρους του ενδιαφερομένου κοινού ακουστική αντίληψη των σημείων, πρέπει να ληφθούν υπόψη όλοι οι συναφείς παράγοντες και οι ειδικές περιστάσεις της συγκεκριμένης περιπτώσεως. Συναφώς, είναι δυνατό να απευθυνθεί κανείς στο ενδιαφερόμενο κοινό, για να του προσφέρει τα μαθήματα αγγλικών, προφέροντας το αιτούμενο σήμα με την προφορά του στην αγγλική γλώσσα, η οποία, εξάλλου, είναι ταυτόσημη με αυτή του προγενεστέρου σήματος στα γερμανικά. Επομένως, ανεξαρτήτως των γλωσσικών του γνώσεων, το κοινό προς το οποίο απευθύνεται, που αγνοεί ότι το αιτούμενο σήμα προφέρθηκε στα αγγλικά, μπορεί να το συγχέει με το προγενέστερο σήμα.

73 Επομένως, υπάρχει ακουστική ομοιότητα μεταξύ του προγενεστέρου σήματος και του αιτουμένου σήματος.

74 Τέλος, όπως το Γραφείο ορθώς παρατήρησε, η εννοιολογική σύγκριση των συγκρουομένων σημάτων δεν είναι δυνατή, εν προκειμένω, δεδομένου ότι τα σημεία δεν σημαίνουν τίποτε στη γλώσσα του ενδιαφερομένου κοινού, δηλαδή στα γερμανικά.

75 Επομένως, λαμβάνοντας υπόψη, αφενός, την ταυτότητα μεταξύ των υπηρεσιών «αναπτύξεως και διοργανώσεως μαθημάτων δι' αλληλογραφίας» που δηλώνονται από το προγενέστερο σήμα και των «υπηρεσιών εκπαιδεύσεως, ειδικότερα των μαθημάτων αγγλικών» που δηλώνει το αιτούμενο σήμα και την ομοιότητα των υπηρεσιών «αναπτύξεως και διοργανώσεως μαθημάτων δι' αλληλογραφίας», που αναφέρονται πιο πάνω, με τα «εκπαιδευτικά εγχειρίδια και προϊόντα του τυπογραφείου, δηλαδή βιβλία ασκήσεων για φοιτητές, καταλόγους, διδακτικά εγχειρίδια, έντυπο διδακτικό υλικό και σχέδια και βιβλία για φοιτητές επιθυμούντες να μελετήσουν τα αγγλικά ως ξένη γλώσσα» τα οποία αφορά το αιτούμενο σήμα, και, αφετέρου, την ομοιότητα μεταξύ των οικείων σημείων, οι διαφορές μεταξύ αυτών δεν αρκούν για να αποφευχθεί η ύπαρξη κινδύνου συγχύσεως στην αντίληψη του κοινού προς το οποίο απευθύνονται.

76 Πράγματι, στο πλαίσιο της συνολικής εκτιμήσεως του κινδύνου συγχύσεως, το γεγονός ότι οι οικείες εκπαιδευτικές υπηρεσίες δεν παρέχονται επί καθημερινής ή εβδομαδιαίας βάσεως (σκέψη 31 της προσβαλλομένης αποφάσεως) αυξάνει τις δυνατότητες το κοινό προς το οποίο απευθύνονται να παραπλανηθεί από μια αβέβαιη ανάμνηση του σχήματος των σημάτων. Συναφώς, πρέπει να υπομνηστεί ότι το κοινό προς το οποίο απευθύνονται πρέπει να εμπιστεύεται την ατελή εικόνα των σημάτων που διατήρησε στη μνήμη του (βλ. σκέψη 47 ανωτέρω).

77 Η εφαρμογή της αρχής της αλληλεξαρτήσεως μεταξύ των διαφόρων παραγόντων επιβεβαιώνει το συμπέρασμα αυτό. Πράγματι, μπορεί να υπάρξει κίνδυνος συγχύσεως, παρά τον μικρό βαθμό ομοιότητας μεταξύ των σημάτων, στην περίπτωση που η ομοιότητα των προσδιοριζομένων προϊόντων ή υπηρεσιών είναι μεγάλη (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Lloyd Schuhfabrik Meyer, σκέψη 21). Εν προκειμένω,

όπως ήδη διαπιστώθηκε, οι υπηρεσίες «αναπτύξεως και διοργανώσεως μαθημάτων δι' αλληλογραφίας» που καλύπτονται από το προγενέστερο σήμα είναι ταυτόσημες με τις «υπηρεσίες εκπαιδεύσεως, ειδικότερα των μαθημάτων αγγλικών» που δηλώνει η αίτηση κοινοτικού σήματος. Η ταυτότητα αυτή οδηγεί στο συμπέρασμα ότι οι διαφορές μεταξύ των οικείων σημάτων μετριάζονται στο πλαίσιο της συνολικής εκτιμήσεως του κινδύνου συγχύσεως.

78 Από όλες τις προεκτεθείσες σκέψεις προκύπτει ότι το τμήμα προσφυγών έκρινε εσφαλμένως ότι δεν υφίσταται κίνδυνος συγχύσεως μεταξύ των οικείων σημάτων και ότι, συνεπώς, παρέβη το άρθρο 8, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94.

79 Συνεπώς, η προσβαλλομένη απόφαση πρέπει να ακυρωθεί καθόσον αφορά την ανάλυση του κινδύνου συγχύσεως μεταξύ του αιτουμένου σήματος και του προγενεστέρου σήματος καθόσον το τελευταίο αφορά τις υπηρεσίες που εμπίπτουν στην κλάση 41 «ανάπτυξη και διοργάνωση μαθημάτων δι' αλληλογραφίας», για τις οποίες αποδείχθηκε η σοβαρή χρήση του τελευταίου αυτού σήματος.

Επί των δικαστικών εξόδων

80 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας, το Πρωτοδικείο μπορεί να κατανείμει τα δικαστικά έξοδα αν οι διάδικοι ηττώνται αντιστοίχως ως προς ένα ή περισσότερα αιτήματα. Εν προκειμένω, δεδομένου ότι η προσφυγή έγινε εν μέρει μόνο δεκτή, οι περιστάσεις εκτιμώνται ορθώς αποφασίζοντας ότι το καθού θα φέρει τα δικά του δικαστικά έξοδα καθώς και τα δύο τρίτα των εξόδων της προσφεύγουσας. Η τελευταία θα φέρει το ένα τρίτο των δικών της εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τέταρτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) **Ακυρώνει την απόφαση του τρίτου τμήματος προσφυγών του Γραφείου εναρμονίσεως στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς (σήματα, σχέδια και υποδείγματα) της 18ης Οκτωβρίου 2000 (υπόθεση R 074/2000-3) καθόσον αφορά την εξέταση του κινδύνου συγχύσεως μεταξύ των συγκρουομένων σημάτων.**

2) **Απορρίπτει την προσφυγή κατά τα λοιπά.**

3) **Το καθού θα φέρει τα δικά του δικαστικά έξοδα καθώς και τα δύο τρίτα των εξόδων της προσφεύγουσας. Η τελευταία θα φέρει το ένα τρίτο των δικών της εξόδων.**

Βηλαράς Tiili Mengozzi

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 23 Οκτωβρίου 2002.

Ο Γραμματέας Η Πρόεδρος

H. Jung V. Tiili